

Summit pro školy EU – metodický list

Vážení vyučující,

v ruce držíte balíček výukových materiálů o Evropské unii, který vytvořil Pražský studentský summit, projekt Asociace pro mezinárodní otázky.

Tento balíček je určen pro výuku na středních školách a splňuje požadavky Rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia a funguje i jako nástavba požadavků stanovených Rámcovými vzdělávacími programy středního odborného vzdělávání.

Balíček se skládá z této **metodické příručky**, z **fact-sheetu** pro vyučující, **prezentace**, **pracovního listu** a písemného **testu** pro ověření znalostí.

Tato metodická příručka může sloužit jako základ pro práci s balíčkem ve výuce.

Zakotvení v RVP G a proč vlastně vyučovat o EU?

Česká republika je členem Evropské unie a všichni její občané jsou proto také občany evropskými. Vliv EU na životy žáků a studentů je tak značný. To uznává i Rámcový vzdělávací program, dokument vydávaný Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy závazný pro tvorbu školních vzdělávacích plánů.¹

Tematika EU se objevuje hned na několika místech dokumentu, a to konkrétně jako součást vzdělávací podoblasti *Občanský a společenskovední základ* – vzdělávací obsah "MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT" a průřezového tématu *Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech*.² Tabulka 1 a Tabulka 2 ukazují konkrétní vzdělávací cíle v RVP G.

¹ Zákon č. 561/2004 Sb., Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

² Kolektiv autorů. Rámcový vzdělávací program pro gymnázia. Online. MŠMT, 2021. Dostupné z: https://www.edu.cz/wp-content/uploads/2021/09/001_RVP_GYM_uplne_zneni.pdf [citováno 2025-01-25]

Tabulka 1: Občanský a společenskovední základ, vzdělávací obsah "MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT" – relevantní výstupy a učivo

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT	
Očekávané výstupy	Učivo
<p>žák</p> <ul style="list-style-type: none"> - objasní důvody evropské integrace, posoudí její význam pro vývoj v Evropě - rozlišuje funkce orgánů EU a uvede příklady jejich činnosti - posoudí vliv začlenění státu do Evropské unie na každodenní život občanů, uvede příklady, jak mohou fyzické a právnické osoby v rámci EU uplatňovat svá práva - uvede příklady činnosti některých významných mezinárodních organizací a vysvětlí, jaký vliv má jejich činnost na chod světového společenství, zhodnotí význam zapojení ČR - (...) 	<ul style="list-style-type: none"> - evropská integrace – podstata a význam; Evropská unie – význam; proces integrace; orgány EU; jednotná evropská měna - (...)

Zdroj: Kolektiv autorů. *Rámcový vzdělávací program pro gymnázia*. Online. MŠMT, 2021. Dostupné z: https://www.edu.cz/wp-content/uploads/2021/09/001_RVP_GYM_uplne_zneni.pdf [citováno 2025-01-25]

Tabulka 2: Průřezové téma *Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech* – relevantní výstupy a učivo

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
<p>ŽIJEME V EVROPĚ</p> <ul style="list-style-type: none"> - geografický a geopolitický profil Evropy, evropské jazykové a kulturní okruhy - evropské kulturní kořeny a hodnoty: křesťanství, demokracie, právo, umění, věda, hospodářství - (...) - evropský integrační proces: historické ohlasy, vývoj po druhé světové válce, Evropská unie, společné politiky a instituce EU; Česká republika v Evropské unii, další významné evropské instituce a organizace - (...) - historický vývoj českého národa v evropském kontextu a jeho hlavní etapy

- politické aspekty postavení českých zemí v Evropě a ve světě: podstatné vývojové mezníky
- ekonomický vývoj českých zemí v evropském a světovém kontextu: zásadní transformační procesy
- vztahy ČR se sousedními zeměmi a spolupráce s nimi, středoevropské iniciativy

Zdroj: Kolektiv autorů. *Rámcový vzdělávací program pro gymnázia*. Online. MŠMT, 2021. Dostupné z: https://www.edu.cz/wp-content/uploads/2021/09/001_RVP_GYM_uplne_zneni.pdf [citováno 2025-01-25]

Stejně jako RVP G, společná část Rámcových vzdělávacích programů středního odborného vzdělávání obsahuje témata mezinárodních organizací, a to konkrétně v oblasti Společenskovedního vzdělávání.

Tabulka 3: RVP SOV – Společenskovední vzdělávání – *relevantní výstupy a učivo (zvýraznění nepůvodní)*

2 SOUDOBY SVET	
Výsledky vzdělávání	Učivo
<ul style="list-style-type: none"> - (...) - objasní postavení České republiky v Evropě a v soudobém světě; - (...) - charakterizuje soudobé cíle EU a posoudí její politiku; - vysvětlí zapojení ČR do mezinárodních struktur a podíl ČR na jejich aktivitách; - (...) 	<ul style="list-style-type: none"> - rozmanitost soudobého světa: civilizační sféry a kultury; nejvýznamnější světová náboženství; velmoci, vyspělé státy, rozvojové země a jejich problémy; konflikty v soudobém světě - integrace a dezintegrace - Česká republika a svět: NATO, OSN; zapojení ČR do mezinárodních struktur; bezpečnost na počátku 21. století, konflikty v soudobém světě; globální problémy, globalizace

Zdroj: Kolektiv autorů. *RVP SOV – Rámcové vzdělávací programy středního odborného vzdělávání*. Online. MŠMT, 2023. Dostupné z: <https://edu.gov.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcove-vzdelavaci-programy-stredniho-odborneho-vzdelavani-rvp-sov>

Části a obsah balíčku

Balíček se skládá z pěti částí, přičemž návaznost všech částí balíčku kromě této metodické příručky shrnuje tabulka 4.

Pro vyučující slouží *fact sheet*, který shrnuje veškeré informace, které by měly být zahrnuty ve výkladu. Vyučující by se měli seznámit s obsahem fact sheetu, aby mohli dle svého uvážení předat vše relevantní žákům a doprovodit výkladem prezentaci. Factsheet je zpracován natolik srozumitelně, že je možné jej poskytnout žákům také jako doplňkový studijní materiál, protože ale obsahuje i informace odbornějšího charakteru, doporučujeme toto zvážit.

Prezentace vede výklad vyučujícího. Informace jsou strukturovány v téměř stejném pořadí jako ve *fact sheetu*, s mírnou změnou v pořadí evropských institucí. Prezentace obsahuje zásadní informace a záchytné body pro výklad, interaktivní prvky (otázky pro žáky) a velké množství grafických prvků, aby bylo podpořeno zapamatování informací. Jedná se ovšem primárně o ilustrativní materiál, studentům nebude pouze prezentace dostačovat a pro výklad je potřeba znát obsah fact sheetu. *Pracovní list* navazuje na prezentaci a také téma částečně dále rozšiřuje. Je možné jednotlivá cvičení navázat na určité sekce prezentace nebo celý list žákům zadat až po dokončení výkladu a po testu. Poslední cvičení je určeno pro skupinovou práci a následnou prezentaci zjištěného celé třídě. Časová dotace se proto může výrazně lišit, pokud se vyučující rozhodne toto cvičení vynechat nebo naopak zadat jako větší úkol (např. zadat žákům tvorbu i vizuálního zpracování ve formě prezentace či plakátu). Pracovní list slouží jako rozšiřující materiál, proto by žáci před jeho vyplněním měli mít základní znalosti již zažitě, což lze ověřit testem.

Test

Test, jakožto nástroj **sumativního hodnocení**, má za cíl ověřit znalosti žáků. Níže je návod pro bodové ohodnocení jednotlivých otázek testu a správné odpovědi

Tabulka 3: Bodové ohodnocení testu a správné odpovědi

otázka číslo	bodové ohodnocení	správná odpověď
1	0-2	Druhá světová válka (1b) podnítila vznik EU. Byla založena, aby byl průmysl zásadní pro vedení války pod společnou kontrolou a tak mohl být udržen mír (2b) . (apod.)
2	2a 0-1,5 2b 0-2 2c 0-0,5 celkově 0-4	a. alespoň tři z následujících států: Belgie, Francie, Lucembursko, Itálie, Nizozemí, (Spolková republika) Německo (0,5b za každý stát, max. 1,5b) b. alespoň pět z následujících států: Dánsko, Irsko, Spojené království, Řecko, Španělsko, Portugalsko, Rakousko, Finsko, Švédsko, Česko, Slovensko, Polsko, Kypr, Malta, Maďarsko, Bulharsko, Rumunsko, Lotyšsko, Estonsko, Litva, Slovinsko, Chorvatsko (0,5b za 2 uvedené státy, 1b za 3 uvedené státy, 1,5b za 4, 2b za pět a více) c. Chorvatsko (0,5b)
3	0-6	a. 1999 b. 2020 c. 2004 d. 2024 e. 1952 f. 1993
4	0-0,5	e
5	0-3	Kodaňská kritéria musejí splnit země, které chtějí přistoupit k EU (1b) . Jejich cílem je zajistit, že bude nová země hospodářsky, politicky a právně přípravená (1b) přistoupit. Patří mezi ně odolná demokracie, fungující ekonomika či kapacita implementovat stávající unijní legislativu (apod. 1b za min. jedno z uvedených).
6	0-3	Lidé, kteří se nacházejí v Schengenském prostoru, mohou cestovat mezi jeho státy bez hraničních kontrol . Tyto státy mají také jednotnou vízovou politiku. (1b) V Schengenu nejsou zahrnuty členské státy EU Kypr a Irsko (1b) a naopak součástí jsou nečlenské státy Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko (apod. 1b).
7	0-3	Do legislativního procesu jsou zapojeny Evropská komise, Rada EU a Evropský parlament (2b) . Nepřímo se podílí i Evropská rada, které určuje obecné směřování Unie. Státy do procesu mluví skrze Radu EU, kde je zastupují příslušní ministři. (apod. 1b)
8	0-1	Nikoliv , závisí to na druhu rozhodnutí.
9	0-2	Směrnici určuje cíl , kterého mají všechny státy dosáhnout, ale mohou si samy určit , jak ji implementují. (apod. 1b) Nařízení je okamžitě platné ve všech členských státech v podobě, v jaké bylo vydáno. (apod. 1b)

10	0-1	Evropská komise "stráží" zakládající smlouvy, navrhuje právní předpisy a změny stávajících předpisů, plní rozpočet EU, dohlíží na EU programy a na plnění rozpočtu, který jim je alokován. (alespoň jedna z výše uvedených funkcí, max. 1b)
11	0-2	Alespoň dva z možných rozdílů, za každý správný 1b: Rada EU – ministři; podílí se na zákonodárném procesu; obvykle rozhodujeme různými druhy většinového hlasování (apod.) Evropská rada – vedoucí představitelé států; určuje obecné politické směřování Unie; obvykle rozhoduje konsensem (apod.)
12	0-1	Rada EU nemá stálého předsedu nebo předsedkyni , předsedá jí vždy jeden ze členských států na 6 měsíců. Předsedající stát zajišťuje kontinuitu agendy EU, posouvání určité legislativy vpřed, předsedá schůzím, zastupuje Radu při jednáních s dalšími unijními institucemi. (apod.)
13	0-1	Podle počtu obyvatel, se zvýhodněním malých zemí. (apod.)
14	0-2	Politická frakce v EP je skupina poslanců z alespoň 7 různých členských zemí (1b) , kteří se sdružují na základě politických názorů (1b) . (apod.)
15	0-0,5	d
celý test	0-30	-

Test lze ovšem využít také jako nástroj **formativního hodnocení**, a tedy neznámkovat jej, ale pouze jej nechat žáky vyplnit a opravit jednou z metod uvedených níže, aby si sami lépe uvědomili, kde ještě mají mezery.

Varianta 1: Žáci si test napíší zcela bez materiálů (v testovém režimu). Po uběhnutí testovací doby učitel poskytne správná řešení, žáci si test samostatně opraví.

Varianta 2: Žáci si test napíší zcela bez materiálů (v testovém režimu). Po uběhnutí testovací doby si žáci vymění v lavici test a bez použití materiálů se pokusí opravit spolužákův test. Poté učitel poskytne správná řešení.

Varianta 3, tzv. tříbarevný test: Žáci si test napíší zcela bez materiálů (v testovém režimu) jednou určenou barvou. Po uběhnutí testovací doby se v malých skupinách pokusí jinou barvou do testu doplnit, co jim chybělo, a opravit chyby, stále bez využití jiných materiálů. Poté mohou test opravit za pomoci vlastních materiálů (zápisky, prezentace apod.) i internetu. Nakonec učitel poskytne správná řešení.³

³ *Tříbarevný test*. Online. In: Edukační laboratoř. 11. 6. 2020. Dostupné z: <https://www.edukacnilaborator.cz/novinky/tribarevny-test> [citováno 2025-09-02]

Doporučený průběh lekce

Celý balíček je vhodné rozdělit do 3 vyučovacích hodin, přičemž poslední vyučovací hodina bude věnována testu.

Prezentace je rozdělena na 4 části – *Úvod, Instituce EU, Evropská rada & Rada EU a Rozhodovací proces.*

Tabulka 4: Doporučený průběh lekce

Vyučovací hodina	factsheet	klíčová slova	prezentace	pracovní list (lze dát celý až po testu)	test
Hodina 1 cíl: Žák vysvětlí důvody pro vznik EU a pro její rozšiřování; popíše fungování Evropského parlamentu a Evropské komise	kapitola 1 kapitola 2.1, 2.3	členské státy, historie, smlouvy, rozšiřování Evropský parlament, Evropská komise	slides 1-11 slides 12-20	cvičení 1,2,3 cvičení 4	-
Hodina 2 cíl: Žák popíše fungování Evropské rady a Rady EU, popíše vznik evropské legislativy a rozliší její typy	kapitola 2.2, 2.4 kapitola 3	Evropská rada, Rada EU legislativní proces, nařízení, směrnice	slides 21-27 slides 28-33	cvičení 5 pozn. je možné, že bude třeba vyšší časové dotace	-
Hodina 3 cíl: Žák prokáže osvojení výše uvedených znalostí	-	-	-	-	celý test

O autorech

Autorka: Nela Kedziorová
Imprimatur: Prokop Válek
Kontakt: summit@amo.cz

Pražský studentský summit

Pražský studentský summit je unikátní vzdělávací projekt existující od roku 1995. Každoročně vzdělává přes 300 studentů středních i vysokých škol o současných globálních tématech, a to především prostřednictvím simulace jednání čtyř klíčových mezinárodních organizací – OSN, NATO, EU a G20.

Asociace pro mezinárodní otázky

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.